

ג'ק קרואק

למצוא את האור האמיתי מתוך "כתבי הנצח המוזהב"

מאנגלית: עילי אשדות

"הרחתי פרחים בגינה, וכשנעמדתי לקחתי שאיפה עמוקה והדם עלה לי לראש והתעוררתי מת על הגב בדשא". כך מספר ג'ק קרואק (1922-1969), מהקולות הבולטים של דור הֶיִיט, על העילפון שפקד אותו יום אחד ב־1956 בחצר ביתו, שנה לפני שפורסם ספרו "בדרכים" ושיגר אותו ללב אור הזרקורים. באותו עילפון קצר, על קו התפר בין יש לאין, ראה קרואק את מה שנדמה בעיניו כ"נצח המוזהב" — מצב הצבירה החמקמק של העולם, שאותו אִפִּיין בהשראת לימודיו הבודהיסטיים באותה העת: קיים ובלתי־קיים בו בזמן, וכל מופעי המציאות בו אינם אלא הזיה. באמצעות כתיבתו הסמי־אוטומטית מבקש קרואק לתפוס את הבלתי נתפס, וב־66 שירים קצרצרים הוא פורש את משנתו האקסטטית והמפותלת על אותו נצח מוזהב. כאן אנו מביאים חמישה מהקטעים הללו.

*

חיוך האֱלֹהִים הַסּוּדִי שֶׁבְּעֵצִים וּבְקִנְקֵן הַתֵּה,
בְּאֶפֶר וּבְעֵלֶוֶה, אֵשׁ וְאֶבֶן, עוֹר וְתַקּוּוֹת נֶפֶשׁ
אֲנוּשׁ. כָּל הַדְּבָרִים רְחוּקִים מֵהַכְמִיָּה
לְהִתְאָחַד עִם אֱלֹהִים, הֵם מַעֲוִלִם לֹא עֲזָבוּ אֶת
עֲצָמָם, וְהִנֵּה הֵם, דֹּהַרְמָה־קְאִיָּה, גּוֹף דִּין אָמֵת,
הַכֹּחוֹת הָאוֹנִיבְרָסְלִית.

*

הַסֵּתֶכֶל אֶל עֵמֶק הָעוֹלָם הָעוֹמֵד לִפְנֵיהֶ
כָּאִלוּ הָיָה הָאֵין: רַבּוּת רַפְּאֵי קֹדֶשׁ,
יְדִידֵי בּוֹדֶה וְאֱלֹהֵי יִשׁוּעוֹת מִסְתָּוִים
בּוֹ בְּחִינָה. כָּל הָאֲטוּמִים הַמְפִּיצִים בּוֹ
אוֹר מְגַלֵּל לֹלֵא הַבְּחִנָּה.
יוֹנֵק דְּבֶשׁ עָשׂוּי לְהַכְנִס לְבִיתָהּ, וְנָץ
עָשׂוּי שֶׁלֹּא לְהַכְנִס כָּלֵל: הִיָּה בְּטוֹחַ.
בְּעוֹדָהּ מִחֶפֶשׁ אֶת הָאוֹר אֶתָּה עֲלוּל
לְהַפְלֵעַ בְּחֶשֶׁכַּה וְכִי לְמַצָּא אֶת
הָאוֹר הָאֲמִתִּי.

*

הָאֵם אֶתָּה קְפוּץ־תַּחַת, הָאֵם אֶתָּה רֶשַׁע,
אֱלֹהֵי הַחֲטָאִים הָאֲמִתִּיִּים, וְהַחֲטָא הוּא
רַק רַעֲיוֹן, פֶּעַל יוֹצֵא שֶׁל הַהֲרָגָל. הָאֵם אֶתָּה נָדִיב,
הָאֵם אֶתָּה טוֹב לֵב, זֶה הַחֲסֵד הָאֲמִתִּי,
וְגַם הוּא רַק רַעֲיוֹן. הַנִּצָּח הַמְזֻהָב שׁוֹכֵן
מַעֲבֵר לְחֲטָא וְחֲסֵד, לֹא מִתְּנֶה אֵף בְּאַחַד
מִהַשְׁנִים, לֹא מִתְּנֶה בְּכֻלּוֹם, בְּלִתִּי מִתְּנֶה,
כִּי הַנִּצָּח הַמְזֻהָב הוּא לְבָדוּ. מִקְשָׁה
שֶׁבְּגוּפָהּ נִמְצָאִים חֲרָכִים נוֹתֶרֶת
מִקְשָׁה אַחַת. שָׂדֶה וְעֻקּוּלִים שָׁבוּ נוֹתֵר שָׂדֶה
אַחַד. כָּל הַדְּבָרִים הֵם צוּרוֹת שׁוֹנוֹת שֶׁל
אוֹתוֹ הַדְּבָר. אֲנִי קוֹרָא לוֹ הַנִּצָּח הַמְזֻהָב –
אֵיךְ אֶתָּה קוֹרָא לוֹ, אַח? שְׁהֲרִי גַם הַסְּגֻלוֹת
שֶׁבְּחֲסֵד וְגַם הָעֲנָשִׁים שֶׁבְּחֲטָא, הֵם מְלִים בְּלִבָּד.

*

"הַאֲהָבָה הַיָּא הַכֹּל בְּכֹל", אָמְרָה תִּרְו
הַקְדוּשָׁה מְלִיזְיָה, בְּחֶרֶה בְּאֲהָבָה כִּיעוּדָה
וְהַמְטִירָה אֶת הָאֲשֵׁר שְׁלָה מִן הַגֶּן לַיָּד הַשְׁעָר,
בְּחִיּוֹן עֲנֵג, שׁוֹפְכַת וְרָדִים עַל הָאָרֶץ, כֶּךָ
שְׁמִקְבֵּץ הַנְּדָבוֹת רוֹכֵב הַבְּרָקִים יִקְבֵּל אֶת
בְּרַכְתּוֹ הַבְּלָתִי נִדְלִית שֶׁל הָרִיק הַשְּׁחֹר שְׁלָה.
הָאָדָם מִתְקַבֵּצֵן לוֹ הַלָּאָה אֶל תוֹךְ הָאֵין.
"בּוֹרוֹת הִיא הָאֵב, הַהֶרְגֵּל הוּא הָאֵם".
הַסִּבָּה לְנִבְדָּלוֹת הַהֶפְכִּים הִיא הַסִּבָּה
לְזִהוּתָם.

*

הַכֹּל בְּסִדֵּר, צוּרָה הִיא רִיקוֹת וְרִיקוֹת הִיא צוּרָה,
אֲנַחְנוּ כָּאֵן לְעוֹלָמִים בְּצוּרָה כְּזוֹ אוֹ אַחֲרֵת,
שֶׁתִּהְיֶה רִיקָה עַל כָּל פָּנִים. הַכֹּל בְּסִדֵּר, אֲנַחְנוּ לֹא פֶה, שֵׁם, אוֹ בְּשׁוּם מְקוֹם.
הַכֹּל בְּסִדֵּר, חֲתוּלִים יִשְׁנִים.